

**VISIE OP  
WETSVOORSTEL STIKSTOFREDUCTIE EN NATUURVERBETERING**

**6 JUNI 2020**

## Inleiding

Het kabinet heeft een wetsvoorstel gepubliceerd waarmee ze in de Wet natuurbescherming en later in de Omgevingswet een streef/omgevingswaarde introduceert en een programma met maatregelen om de depositie van stikstof op daarvoor gevoelige habitats in Natura 2000-gebieden te verminderen en de natuur in die gebieden te verbeteren.

Op 27 mei 2020 is de Rijksoverheid een internetconsultatie gestart waarbij belangstellenden hun visie op de plannen kunnen geven. Onderstaande visie is op 6 juni 2020 rond 20:15 op de website voor de internetconsultatie ingediend.

## Visie

De plannen van het kabinet om de stikstofdepositie op de natuur te verminderen zijn volstrekt onvoldoende.

### 1. Onvoldoende bescherming van soorten

De kabinetsplannen richten zich enkel op de bescherming van habitats, terwijl het verplicht is ook een groot aantal dier- en plantensoorten te beschermen.

### 2. Onvoldoende reikwijdte

De kabinetsplannen betreffen enkel Natura 2000-gebieden, terwijl in héél Nederland habitats én soorten beschermd moeten worden, dus ook buiten deze Natura 2000-gebieden.

### 3. Onvoldoende oppervlakte beschermd

Zelfs van de Natura 2000-gebieden wil het kabinet slechts de helft van de oppervlakte voldoende beschermen tegen overmatige stikstofdepositie, terwijl álle Natura-2000 gebieden beschermd moeten worden, en daarbuiten ook alle habitats en soorten die in de Vogel- en Habitatrictlijnen vermeld zijn.

### 4. Onvoldoende bescherming tegen achteruitgang

De kabinetsplannen streven ernaar op langere termijn bepaalde instandhoudingsdoelstellingen te bereiken, maar bieden geen bescherming tegen verdere achteruitgang op korte termijn, terwijl dat wel verplicht is. In 2011 verplichtte de EU zich ertoe het biodiversiteitsverlies en de achteruitgang van de ecosysteemdiensten in de EU tegen 2020 tot staan te brengen.

### 5. Onvoldoende zekerheid

De kabinetsplannen spreken over streefwaarden en een inspanningsverplichting, terwijl er een resultaatsverplichting is, namelijk het behouden van een gunstige staat van instandhouding of het in voorkomende gevallen herstellen hiervan.

### 6. Onvoldoende inzet

De kabinetsplannen spreken van het vinden van een goede balans tussen het borgen van het behoud van natuurwaarden en de mogelijkheden tot herstel, en de ruimte voor economische ontwikkeling en de haalbaarheid en betaalbaarheid van de maatregelen die nodig zullen zijn om de streefwaarde te kunnen realiseren. Voor Natura 2000-gebieden is deze beoordelingsmarge er niet. Volgens de Nota van de Europese Commissie over de vaststelling van instandhoudingsmaatregelen voor Natura 2000-gebieden (2013): 'Het Hof van Justitie heeft bepaald dat de lidstaten er niet aan kunnen ontkomen om alle nodige instandhoudingsmaatregelen te nemen voor Natura 2000-gebieden [...] De richtlijnen stelt de vaststelling van de nodige maatregelen dus verplicht, hetgeen in dit opzicht elke beoordelingsmarge voor de lidstaten uitsluit.'

## **7. Onvoldoende tempo**

Het kabinet geeft aan niet verder te willen kijken dan 2030, en streeft daarbij slechts naar een bescherming van de natuur die volstrekt onvoldoende is (zie voorgaande punten), terwijl al sinds het instellen van de Natura 2000-gebieden vanaf 2003 de verplichting bestaat om vanaf dat moment een veel verdergaande bescherming te regelen. Bovendien verplichtte Nederland zich ertoe om, zoals gezegd, het biodiversiteitsverlies en de achteruitgang van de ecosysteemdiensten in de EU tegen 2020 tot staan te brengen.

## **8. Onvoldoende reductie van stikstofdepositie**

De Kamerbrief over de kabinetsplannen meldt dat een stikstofdepositiereductie van gemiddeld 255 mol/ha/jaar nodig is. Dat is volstrekt onvoldoende. Om voldoende bescherming te bieden aan zowel soorten als habitats binnen én buiten Natura 2000-gebieden is een generieke reductie van 790 mol/ha/jaar noodzakelijk, plus een verdere reductie bij ongeveer 50% van alle Natura 2000-gebieden door gebiedsgerichte maatregelen. De te bereiken maximale depositiewaarden zijn al bekend sinds de beleidsnota 'De problematiek van de verzuring' (1984), en de bijbehorende maximale emissiewaarden sinds het Nationaal Milieubeleidsplan 4 (2001).

## **9. Onvoldoende concrete maatregelen**

Hoewel al sinds 1984 bekend is dat de depositie van stikstof op de natuur veel te hoog is, en sindsdien al vele concrete maatregelen zijn voorgesteld, blijven de kabinetsplannen steken in het noemen van nog vast te stellen streefwaarden en een opsomming van een beperkt aantal maatregelen, waarvan de effecten niet alleen overschat worden, maar zelfs dan ruimschoots te weinig zijn.

## **10. Onvoldoende realiteitszin**

Het valt eenvoudig aan te tonen dat geen enkele combinatie van technische maatregelen de natuur in Nederland voldoende beschermt tegen overmatige stikstofdepositie. Zelfs veel ingrijpender maatregelen dan het kabinet nu voorstelt (inclusief verplichte filters in de industrie, een aanzienlijke krimp van wegverkeer, luchtvaart en fossiele-brandstofverbruik in de energiesector) zal niet meer dan 15% van de benodigde reductie opleveren. De enige oplossing ligt in het drastisch verminderen van toevoer van stikstof naar de landbouw, met circa 75%, via bronmaatregelen op kunstmest en veevoerimport.

## **11. Onvoldoende rationeel**

Tot slot zijn de kabinetsplannen ook weinig rationeel. Hoe langer wordt gewacht met het nemen van vergaande maatregelen, hoe langer en hoe meer de natuur achteruitgaat, hoe meer gezondheidsschade wordt veroorzaakt, hoe meer desinvesteringen in de verkeerde maatregelen worden gedaan, en hoe groter de economische schade wordt wanneer meer activiteiten langs juridische weg verboden gaan worden.

Graag verwijs ik naar het rapport 'Het stikstofprobleem vraagt om leiderschap', waarin bovenstaande onderwerpen uitgebreider aan de orde komen.

Dit rapport is te vinden op [https://www.stikstofprobleem.com/wp-content/uploads/2020/04/Stikstofprobleem\\_vraagt\\_om\\_leiderschap\\_versie\\_02.pdf](https://www.stikstofprobleem.com/wp-content/uploads/2020/04/Stikstofprobleem_vraagt_om_leiderschap_versie_02.pdf)

VISIE OP  
WETSVORSTEL STIKSTOFREDUCTIE EN NATUURVERBETERING

VERSIE 1  
6 JUNI 2020